

Franz Albert Aepinus

Academiae Varniacae Rectoris Franc. Albert. Aepini, S. S. Theol. D. ... Programma Pentecostale, Quo Cives Academicos ... Ad Piam Deoque Devotam Festi Celebrationem Cohortaturus, Symmartyrian Spiritus Sancti De Fidelium In Filios Dei Adoptione, Sacris Eorum Meditationibus Substernit

Rostochii: Typis Ioannis Iacobi Adleri, [1739?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1004028547>

Druck Freier Zugang

T. 512.

1739. Pfingsten.

~~A-1256. 283.~~

16.1739

ACADEMIÆ VARNIACÆ RECTORIS,
FRANC. ALBERT. ÆPINI,
S. S. THEOL. D. PROF. DUCAL. PUBL. ET CONSIL.
CONSISTOR.

PROGRAMMA PENTECOSTALE,
QVO
CIVES ACADEMICOS O. O. HONORATISSIMOS
AD
PIAM DEOQVE DEVOTAM FESTI CELEBRATIONEM
COHORTATURUS,

ΣΥΜΜΑΡΤΥΡΙΑΝ
SPIRITUS SANCTI,

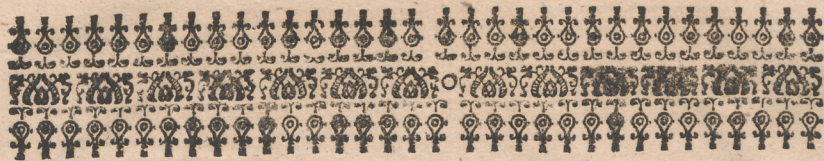
DE
FIDELIUM IN FILIOS DEI ADOPTIONE,
SACRIS EORVM MEDITATIONIBVS
SUBSTERNIT.

ROSTOCHII,
TYPIS IOANN. IACOBI ADLERI, SEREN. PRINCIPIS
ACAD. ET TYPOGR.

M. 1256 253

Pentecostes Festum, quod hisce diebus celebrat Ecclesia Chri-
stiana, haud minus ac reliqua, in memoriam nobis revo-
cat Magnalia DEI, praesertim ea, quae tertiae S. S. Tri-
ados personae, Spiritui, inquam, Sancto, tam in Scri-
pturis sacris, quam ab Ecclesia, peculiariter appropriari
solent. Quorum autem, siue praedicata & epitheta, siue officia
passim Scripturarum Spiritui sancto tributa respexerimus, in-
gentem deprehendimus numerum, quae singula singularem
merentur sibi que postulant piam hominis Christiani meditatio-
nem, atque de iis verba faciendi materiam suppeditant non va-
riam solum, sed & amplissimam. Verum, ut in actionibus
nostris, quod optimum censetur, sine reliquorum tamen, quan-
do ad eadem quoque occasio se offert, neglectu, semper praer-
ferri debet; ita nec minus sacris meditationibus nostris, licet
non omnium summum, quod tamen inter praestantissima meri-
to suo pretiove numerandum, objectum substernamus, fas est,
ita tamen, ut nec ceterorum, quoties eorundem meminisse ju-
vat, oblivionem mentes nostras occupare, patiamur. Absit ita-
que, quae Spiritus S. per omnem vitam nostram in nos contu-
lit, & hodiernum, si vera fide acceptaverimus, confert, per
Christum, ex gratia DEI, nobis parta, beneficia bonaque vel
parvi duntaxat aestimemus, vel ut commemoratione parum
digna posthabeamus, cum omnia, quotquot & quaecumque
fuerint, in aeternam nostram tendant salutem. Interim ex
magno eorum numero, prout occasio se offert, unum alterum-
ve peculiariter considerare licet, reliquis minime neglectis, aut
minoris aestimatis, sed in praesenti tantum silentio praeteritis,
ita, quod jam agimus, hodiernum Festum, Spiritus sancti ho-
nori

nori peculiariter dicatum, omnia quidem, quæ ab illius gratia
 vel impetravimus, vel petere & expectare possumus, bona no-
 bis ob oculos quasi ponit; haud tamen omnium eorum exiguo
 chartæ spatio poterimus dignam simul insituere consideratio-
 nem. Est namque Spiritus S. qui fidem in Salvatorem no-
 strum, unicum illud ex parte nostrâ salutis adipiscendæ medi-
 um, in nobis operatur. Est ille, cujus gratiæ, quicquid fidem
 istam necessario vel antecedit, vel consequitur, acceptum refe-
 rendum est. Omnia quidem illa gratâ devotâque mente reco-
 lamus, nostri est officii; veruntamen unum eorum post alte-
 rum, & nunc aliud, aliud alio tempore peculiariter piè medi-
 tari, quod prohibeat, nil quidquam est, prouti res ipsâ pariter
 atque Scriptura S. condocent. Idcirco hac vice tale seligemus
 ex magno illorum cumulo, sacrisque nostris meditationibus
 pentecostalibus, tanquam objectum devotè considerationum,
 exhibebimus Spiritus Sancti beneficium ac donum, quod reli-
 qua præsupponit, quin omnium eorum, quatenus ad vitam
 gratiæ pertinent, velut illa confirmans & obsignans sigillum
 æstimandum venit. Est illud, quo Spiritus S. fideles de sua
 in filios DEI adoptione convincit ac certos reddit, testimonium,
 de quo Paulus Rom. IIX. 16. testatur: *Ὁ δὲ πνεῦμα*, inquit,
συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμὲν τέκνα Θεῶν. Dixerat
 Apostolus v. 14. *Quotquot Spiritu DEI aguntur, eos esse filios DEI;*
 mox additâ v. 15. ratione: *quia non acceperint Spiritum servitutis*
iterum in timorem; sed acceperint Spiritum adoptionis, per quem cla-
mamus, Abba, Pater! Atque hunc ipsum Spiritum, *ὁ δὲ πνεῦμα*,
 dicit, in nobis testari, quod simus filii DEI. Ex quo intelligi-
 tur, non alium hunc esse testem, præterquam Spiritum S. ter-
 tiam DEitatis personam, eundem numero eâdem essentiâ, cum
 Patre Filioque DEum, 1. Joh. V. 7. adeoque non solam virtu-
 tem, aut operationem divinam in credentibus, uti Sociniani
 volunt; nec internum, qualem à naturâ hominibus insitum
 Fanatici confingunt jactantque, spiritum; multò minùs spiri-
 tum aliquem creatum seu Angelum, sive bonum sive malum.
 His enim omnibus nomina Spiritui huic testi in hoc capite tri-
 buta non conveniunt, nec convenire possunt. Dicitur nam-

que v. 9. *Spiritus DEI, & Spiritus Christi*, ad æternam illius, ceu
tertiæ DEitatis personæ, à Patre Filioque processionem deno-
tandam, quippe quæ sola, juxta Scripturæ phrasin, hujusmodi
denominationis in DEitate, quâ nomen alterius alteri, in casu
obliquo, additur, fundamentum est, sicut ex illa, inter perso-
nas divinas quæ intercedit, relatio resultat, ut una earum ab al-
terâ, & Spiritus ille testis à Patre Filioque, secus ac Noëtiani
& Sabelliani veteres, quin & Fanatici moderni volunt, réaliter
ac hypostatice distingvatur. Imò verò, qui multis aliunde col-
lectis argumentis illud probemus, eò minus necessarium est,
quò certius id per ipsum hoc, quòd in nobis ferre dicitur, te-
stimonium filiationis nostræ confirmatur. Ecquis enim alius
de eo certos nos reddere valet, nisi Spiritus, qui ipse DEus est?
Quis alius infallibile ac irrefragabile de eo testimonium dicere
poterit, præter Spiritum Sanctum? qui omnia scrutatur, etiam
profunda DEI, & ea, quæ DEI sunt, nemo novit, nisi Spiritus
DEI, *1. Cor. II. 10. 11.* At adoptio fidelium est immanens opus
DEI, pariter ac justificatio, de quo citra manifestationem divi-
nam nobis constare non potest. Omnium igitur optimè certif-
simèque de ejus certitudine nos convincere atque securos red-
dere potest Spiritus sanctus, Spiritus ille veritatis, in omnem
nos veritatem ducens, *Job. XVI. 13.* ut ejus testimonium, siqui-
dem divinum est, nilquidquam in nobis dubii relinquat. Nam
& ipse πνεῦμα ὁμοθετίας, Spiritus adoptionis est: sicut igitur
quilibet intelligendo agens, actionum suarum optimè sibi con-
sciens, omnium certissimè de iis testari potest; ita Spiritus S. in
nobis infallibile perhibet, quòd filii DEI sumus, tanquam ope-
ris à seipso profecti, testimonium. Est enim ipse cum Patre
Filioque hujus adoptionis causa, siquidem nos, cum essemus
naturâ filii iræ, *Eph. II. 3.* per lavacrum illud in Verbo, *Eph. V. 26.*
in filios DEI regeneravit, & hæredes effecit salutis æternæ,
Job. III. 1. Tit. III. 5. 6. 7. Hinc etiam, si nos ipsos respexeri-
mus, certissimum est Spiritus sancti de filiatione nostrâ testi-
monium. Novimus quippe, non esse filios DEI, nisi per fidem
in Christum JESUM, *Gal. III. 26.* hanc autem fidem in nobis
accendit ac operatus est Spiritus Sanctus per illud lavacrum in re-
gene-

sup

generationis: unde, quotquot in Christum baptizati sunt, Christum induisse dicuntur, *Gal. III. 27.* quæ induitio non aliter ac per fidem fieri potest, *Eph. III. 17.* Et quemadmodum Spiritus S. fidem nobis contulit, sic eandem quoque conservat, confirmat, adauget in nobis, sique per peccata præretica eandem amiserimus, in poenitentibus restaurat reparatque: quæ propter & Spiritus fidei dicitur, *2. Cor. IV. 13.* & inter fructus Spiritus, *Gal. V. 22.* etiam fides refertur, coll. *Rom. II. 15.* & *26.* Accedit, quod & in credentibus habitat Spiritus S. *Rom. II. 11. 1. Cor. III. 16. VI. 19.* unde fidem eorum & universum statum gratiæ quam intimè cognoscit. Quis ergo dubitaverit, illius in nobis testimonium certissimum, & infirmitate nostrâ, omnique vel dubitatione vel diffidentiâ humanâ majus esse? Quare graviter errat *Concilium Tridentinum Sess. VI. Cap. IX.* & ejus decreto adherentes Pontificii, fidelibus de sui justificatione, adoptione, statuque gratiæ, certitudinem divinam ac infallibilem omnem denegando, non nisi conjecturalem duntaxat meramque humanam persuasionem ipsis de eo relinquentes. De quo quidem prolixius hæc disputari, non vacat, contrario jam è Textu nostro, ut nec explorationem fidei nostrâ, *2. Cor. XIII. 5.* nec Verbi divini veritatem, *Job. XVII. 17.* & efficaciam divinam, *Rom. I. 16.* commemoremus, satis superque probato.

Quodsi nunc quærat: Cuinam igitur à Spiritu S. testimonium hocce perhibeatur? ex dictis equidem constare potest, solos fideles eo gaudere posse, sed specialiter Apostolus respondet, id dari *πνευμασι ημων, Spiritui nostro.* Non curabimus hic internum illum spiritum in natura cuilibet hominum inexistentem, de quo Fanatici gloriantur, quemque tertiam, à Platonica Philosophia seducti, confingunt essentialem atque constitutivam hominis partem. Nam duabus tantum partibus essentialibus homines constare, non sana solum ratio, sensu & experientiâ suffulta, sed & S. Scriptura condocet, siue primam primi hominis creationem, *Gen. II. 7.* siue partium hominis in morte dissolutionem, *Eccl. XII. 7.* siue statum hominum post mortem, *Matth. X. 28. 2. Cor. V. 1. & 8.* describat. Ut igitur non-entia nullæ possunt esse affectiones; ita non potest Apostolus ta-

lem confectum spiritum intellexisse, de quo asserat, Spiritum S. illi contestari. Interim non potest non homini intrinsicum quid esse, quod spiritus nostri nomine heic venit, idque vel substantiale quid erit, vel in qualitatibus accidentalibus consistens. Notum etenim est, Scripturam non solum animam rationalem hominis, cuius essentia spiritualis est; verum etiam in fidelibus, quæ Spiritus S. in iis operatur, dona supernaturalia, per Metonymiam causæ, spiritum passim appellare. Sed hæc intelligi hoc loco non posse, haud facile quisquam negaverit, cum concipi nequeat, quomodo testimonium ad illa terminetur, aut quem in usum idiis in perhibeatur. Ut itaque remaneat, animam nostram, & quidem quoad superiorem illius cognoscitivam facultatem, per testimonium hocce certiorum reddi. Certioratio namque cognitionis alicujus ad intellectum terminatur, non ad voluntatem, facultatem rerum jam cognitarum appetitivam.

Objectum testimonii hujus indicatur esse filiatio, vel adoptio nostra, quod nempe *filius DEI sumus*: Quo clare satis describitur & explicatur *visio Dei*, quam *præc. v. 15.* Spiritui S. ceu causæ tribuerat Apostolus. Magnopere namque falluntur, qui contra mentem Apostoli, alium vocabulo huic significatum imponere malunt, quasi non adoptionem in filios, sed transformationem, vel transpositionem in Filium, germanice: *eine Versehung in den Sohn*, denote exprimatve. De quibus haud immerito pronunciandum illud Paulinum, *1. Tim. 1. 7. Volunt esse Legis doctores, cum tamen non intelligant, neque quæ dicunt, neque circa quæ asseverant.* Nec enim derivatio vocis Grammatica, nec loquendi usus, nec ipsa res talem admittere potest interpretationem, quin potis Fanaticam illam eloquatur Deificationem, vel Christificationem, & tam emanationem, quam commentum sunt, creaturarum ex essentia divina, quam earundem in illam retroversionem, fundamentum illius æterni, quod vocant, Evangelii, de *ἀποκατάστασις πάντων*, nimium quantum sapiat, imo præsupponat. Apostolus certe planam atque perspicuam *visio Dei* hujus nobis descriptionem dedit, asseverans, Spiritum S. spiritui nostro contestari, quod *sumus filii DEI*. Filii DEI vero hæc intelli-

intelliguntur, non per creationem tales, quomodo omnes, etiam impii & increduli, filii DEI sunt, atque DEUS Pater omnium est, *Malach. II. 10. 1. Cor. IIX. 6.* sed per supernaturalem regenerationem, quales, uti superius dictum, soli fideles sunt, soli hujus testimonii Spiritus sancti capaces.

Tandem & actum modumque testandi Spiritus Sancti contemplemur, in Textu nostro superest, quem Paulus exprimit verbo composito *συμμαρτυρεῖν*, id quod varias heic & translationes & expositiones peperit. Quidam verterunt: *testimonium reddit spiritui nostro*; alii vero: *testatur una cum spiritu nostro*; vel *cum spiritu nostro*. Sic & germanicè plerique cum Luthero reddidere: *Giebt Zeugniß*; alii vero: *Zeuset mit unserm Geist*; & Joh. Henr. Reitzius: *Gibt Mit Zeugniß unserm Geist*. Ex quo varias etiam enatas Interpretum explicationes reperiri, non est, quod miremur. Quandoquidem autem, ut inter omnes notum est, verba cum præpositionibus composita haud raro eandem cum simplicibus obtinent significationem, & ipsum Latinum: *contestari*, loco simplicis: *testari*, frequenter usurpatur, idemque de Græcis quoque verbis constat, dum compositum illud: *συμμαρτυρεῖν* in Codice Novi Testamenti, *Rom. II. 15. Apoc. XXII. 18.* simplicem & nudam testificationem, sine alterius cujuscumque contestatione, denotat: idcirco cum *Hug. Grotio* & aliis quamplurimis, nonnullis etiam inter ipsos *Calvino-Reformatos*, (*) *Apostoli* menti quam maxime congruere ducimus, *συμμαρτυρεῖν* illam h. l. pro simplici testimonio, quod Spiritus S, de filiatione nostra, spiritui nostro, in majorem cordium de eâ convictionem ac certitudinem, perhibet, poni & capiendam esse. Nam ipsa ratio argumentationis, quâ suum v. 14. prolatum assertum, quod nempe: *qui Spiritu DEI aguntur, sint Filii DEI*; probat, huncce significatum postulat. Evincit etenim illud ex eo, quod, qui Spiritu DEI aguntur, ab eo etiam inhabitentur in quibus adeoque operetur, de adoptione ipsorum in filios DEI, testando, ut immotâ cordis fiduciâ clamare possint: *Abba, Pater!* siquidem uno relatorum posito, alterum quoque ponî, neces.

(*) Vid. CHRISTOPH. WITTICHI Investigatio Ep. ad, Rom, h. l.

necessum est. Interim, si quis tamen præpositionem *σύν*, com-
positionem verbi huius ingredientem, urgere velit, quod *ὁ σύν-
μαρτυρεῖν* plurium de re quadam unâ latum testimonium indi-
cet; non negamus, & sic commodam & analogiæ fidei mini-
me contrariam Oraculi præsentis interpretationem dari posse.
Attamen nec ita constantem omnium & eandem invenimus in-
terpretationem, prout præpositione *σύν* alium aliumve putant
respicere testem, unâ cum Spiritu S. filiationem nostram in nobis
attestantem. Alii nimirum *συμμαρτυρεῖν* hanc referunt ad Pa-
trem atque Filium: quæ sententia tantum abest ut improbari
possit, ut bene potius fundata pronuncianda veniat. Etenim
A. Job. V. 7. expresse tres in cælo dicuntur esse testes: Pater, Ver-
bum (scilicet hypostaticum illud, seu Filius) & Spiritus S.
addito: *hosce tres unum esse*, nimirum unum essentia & essentia-
libus attributis, unum igitur etiam voluntate, unum potentiâ
unum operationibus ad extra, ut extra essentiam divinam una
persona operante, omnes tres simul, idem, & eodem modo
agant, eundemque producant effectum. Id quod exprimit
recepta Regula: *Opera ad extra sunt indivisa*, i. e. omnibus tribus
personis communia. Quod enim attinet ad illam Scripturis
usitatam *ἰδιοκoinῶν*, quâ certum aliquod opus ad extra divinum
uni S. S. Trinitatis personæ appropriatur atque singulariter ad-
scribitur, notum est unicuique, haud eam esse reliquarum du-
arum personarum ab isthoc opere exclusivam, sed ordinis
tantum earum vel in subsistendo, vel in operando, repræsen-
tativam & indicativam. Quæ cum ita sint, nihil in illa dicti
nostri explicatione quidquam invenietur, cur ceu falsa rejicien-
da, quin ex adverso potius analogiæ fidei omnino consentanea
dicenda sit. Aliis videtur, præpositionem *σύν*, sive *cum*, ad
Scripturam S. referri posse, ut illa quidem externus, Spiritus S. au-
tem internus fidelibus præsto sit *ὁ θεός* suæ testis: quam quo-
que sententiam ad commodum revocari sensum posse, res ipsa
dubitare nos non finit. Scriptura namque S. non quidem sin-
gularum individuorum adoptionem nominatenus attestatur;
attamen non causas solum ejusdem, principales pariter ac mi-
nus

nus principales, indicat, sed etiam testatur, per fidem nos DEI filios esse, *Gal. III. 26.* indeque fidem nostram explorare nos jubet, *2. Cor. XIII. 5.* criteria fidei autem *Gal. V. 6. 22. Jac. II. 18. 26.* alibique indicat, ut taceamus, quod & ex paternis castigationibus signum aliquod filiationis nostræ desumendum esse, tradat, *Ebr. XII. 6. 7. 8. Apoc. III. 19.* nec universales, quas exhibet, promissiones de fidelium æternæ salutis hæreditate commemoremus. Ex quibus omnibus homo fidelis certo colligere potest, se gratiam hanc adeptum & ejus participem esse. Nam cum hoc testimonio Scripturæ, quæ, ut potentia DEI ad salutem, in animis hominum non resistentium, nec virtutem ejus impediendum, efficaciter operatur, *Rom. I. 16.* semper concurrat Spiritus S. non coordinate, sed subordinate, ita ut Spiritus S. non sine, sed una cum Verbo & per Verbum, hocque non sine, sed cum Spiritu S. testetur, quemadmodum, juxta vulgatam illam Regulam, causæ principalis ac instrumentalis idem est effectus. Alii denique verbum *συμμαρτυρεῖν* ad spiritum nostrum relatum malunt, quocum Spiritus S. *videtur* nostram contestetur, quorsum & allegata supra versiones tendunt. Quam itidem sententiam non absolute falsam pronuntiare audent, dummodo recte congrueque declaretur. Præsupponendum nimirum est, spiritum nostrum non aliud heic denotare, ceu jam innuimus, quam animam nostram rationalem, non autem spiritualia per regenerationem atque sanctificationem ei collata dona, quæ alioquin metonymice spiritum in Scripturis vocari, non inficiamur. Ut itaque nimis subtiles judicandi sint, qui singulas animæ facultates enumerando, quas in iisdem operatus est Spiritus S. qualitates, ut testes fide dignissimas cum illius testimonio jungendas, huc advocare volunt, tamen supra jam falsi fuerimus, effectum de causâ sua testari, & ex illarum in melius mutatione fidem nostram, in ejus exploratione, colligendam esse. Nam ut imperfectionem earum ac infirmitatem, ob connati mali radicem in renatis residuam, quacum illis per omnem hanc vitam colluctandum est, *Rom. VII. 22. 23. Gal. V. 17* non memoremus, quapropter testes omni exceptione majores in hac causâ haberi nequeunt; non video, quomodo vel voluntati, vel affectibus & appetitui, si accuratius loqui velimus, testimonium adscribi possit, quippe

B
quod

quod notitiam ejus rei, de qua ferendum est, in testante præsupponit, cum prædictæ facultates propria virtute cognoscendi destituantur. Remanet itaque, Synecdochica hac loquutione per spiritum nostrum non aliud intelligi, quam conscientiam nostram, cui alioquin etiam testandi vis & testimonium de actionibus & statu hominum tribuitur, *Rom. II. 15. IX. 1. 2. Cor. I. 12.* Hæc enim est actus ille judicialis intellectus practici in statum hominis & actiones ejus inquirens, factâque earum cum Verbo divino (sine quo nullum hic testimonium valet.) comparatione, sententiam velut pronuncians, qualem offenderit hominem, qualemque de statu illius ferendum iudicium sit, sive pro quali seipsum homo habere ac judicare possit debeat. Quod si ergo penitus & integre semet exploraverit homo, ita ut seipsum non fallat, (quod quam facile fieri possit, tristis experientia, vel in iis ipsis, qui se solos renatos & sanctos jactitant, aliorum temerarii iudices, tantum non quotidie docet,) & cum hoc sui spiritus, Spiritus Sancti testimonium jungitur, certus esse fidelis potest, quod sit filius DEI. Hanc igitur interpretationem etiam Dicitum nostrum, salva fidei analogia, admittere posse, dubium supererit nullum. At, vero licet sic in re ipsa nullus sit expositionum hujus Oraculi dissensus; nullam tamen in reliquis causam invenimus, quapropter ea dscerenda sit, quam ex Apostoli scopo & cohærentia verborum antea probavimus, ut sensus sit, Spiritum S. mediante Verbo in fidelibus interne testari, atque animas eorum certiores reddere ac convincere, quod sint filii DEI.

Sed quæstio jam emergit: Cum ex illo testimonio Spiritus S. certi fiamus, quod simus filii DEI: num ergo nemo filius DEI sit, qui hocce testimonium intra se non sentit, eoque actu secundo fruitur? Circa quam definiendam, arbitrari, quemlibet haud difficulter conjicere posse, haud parum cautionis adhiberi debere, ne temerè vel impiorum vana persuasio alatur, vel verè fidelium conscientia turbentur & angantur. Sunt quidem, quod dolendum, in peccatis perseverantes, & nihilominus, quoniam aliquali fide historicâ imbuti, Sibi imaginantur, per eam se in statu gratiæ, DEique filios esse. Quos ergo aliud doceri, necessum est, ad filiationem illam non fidem de Christo sufficere, sed fidem in Christum, in fiducia cordis,

housp

non

non theoreticâ, sed practicâ, consistentem requiri, deindeque per charitatem efficacem. Sed hi extra præsentem tractationem nostram sunt, quibus de *συμμεσφύγια* Spiritus S. de fidelium in filios DEI adoptione sermo est. Hic autem nimis audacter quosdam agere cernas, qui, neminem filium DEI esse, aut eum se reputare posse, dicere non dubitant, nisi hoc Spiritus sancti testimonium intra se sentiat, & actuale illius capiat experimentum, discrimen fidei reflexæ & irreflexæ, firmæ ac infirmæ, non attendentes. Certum equidem est, quorum est fides robustior, sæpius testimonii hujus sensu frui & gaudere; num autem, quibus id non eo gradu, contingit, ut de eo gloriari queant, eos omnes ab ipsa filiatione remove & excludere nobis licebit? Nonne potius, cum Paulo, *Rom. XI. 33. 34. 35.* in hoc etiam occultas DEI vias agnoscere ac venerari, fas est, magisque nos decebit? Non loquar de infantibus, quorum fides est irreflexa, nec adultorum gravioribus tentationibus obnoxiorum faciam mentionem, eos respiciens, qui verè credunt, seseque credere norunt, attamen infirmitatem atque tenuitatem fidei suæ ipsimet sentientes, & de eâ non sine animi dolore & anxietate conquesti. Num & eos ex filiorum DEI numero excludemus, propterea, quod, se nullo testimonii Spiritus sancti de suâ filiatione sensu gaudere, fatentur? Quis negare aufit, hos quoque devotè & ex animo, quantumvis debili trepidoque, clamare: Abba, Pater! id quod Spiritus S. in illis operationi omnino tribuendum, *Gal. IV. 6.* coll. *Zach. XII. 10.* ejusque testimonii loco habendum. Dum enim nihil magis desiderant, nihil tam aliud optant & anhelant, quam paternum erga se DEI affectum, & amoris effectus, nonne fides illorum exinde colligenda est? Per fidem autem filii DEI sunt, adeoque Spiritus S. in illis testatur, tametsi testimonium illud in corde suo actu non sentiant aut experiantur. Absit igitur à nobis ea temeritas, ut *ὕποθεσίαν* iis omnibus denegemus, consequenter & ab hæreditate salutis excludamus, qui de actuali testimonii Spiritus S. de sui adoptione intra se sensu, propter imbecillitatem fidei suæ, gloriari non audent, & memores potius simus moniti Paulini, *Rom. XIV. 4. 10. 13.* Absit autem & ea imprudentia, ut eos solos, & omnes quidem eos verè justificados DEIQUE filios ducamus atque pronunciemus, quos de tali testimonio

nio

nio Spiritus S. in se gloriantes audiemus. Quis etenim igno-
rat multos existere Christianorum nomen affectantes, at fidem
in ore quidem, non autem pectore gerentes, ut ab aliis filii
DEI habeantur, quales videri, quam esse, malunt? Et quem
fugit, multos in genere mortalium hypocritas dari? existiman-
tes, negotium esse pietatem, 1. Tim. VI. 5. habentes speciem
pietatis, virtutem verò ejus abnegantes, quos fugere ac aver-
sari nos Apostolus jubet, 2. Tim. III. 5.

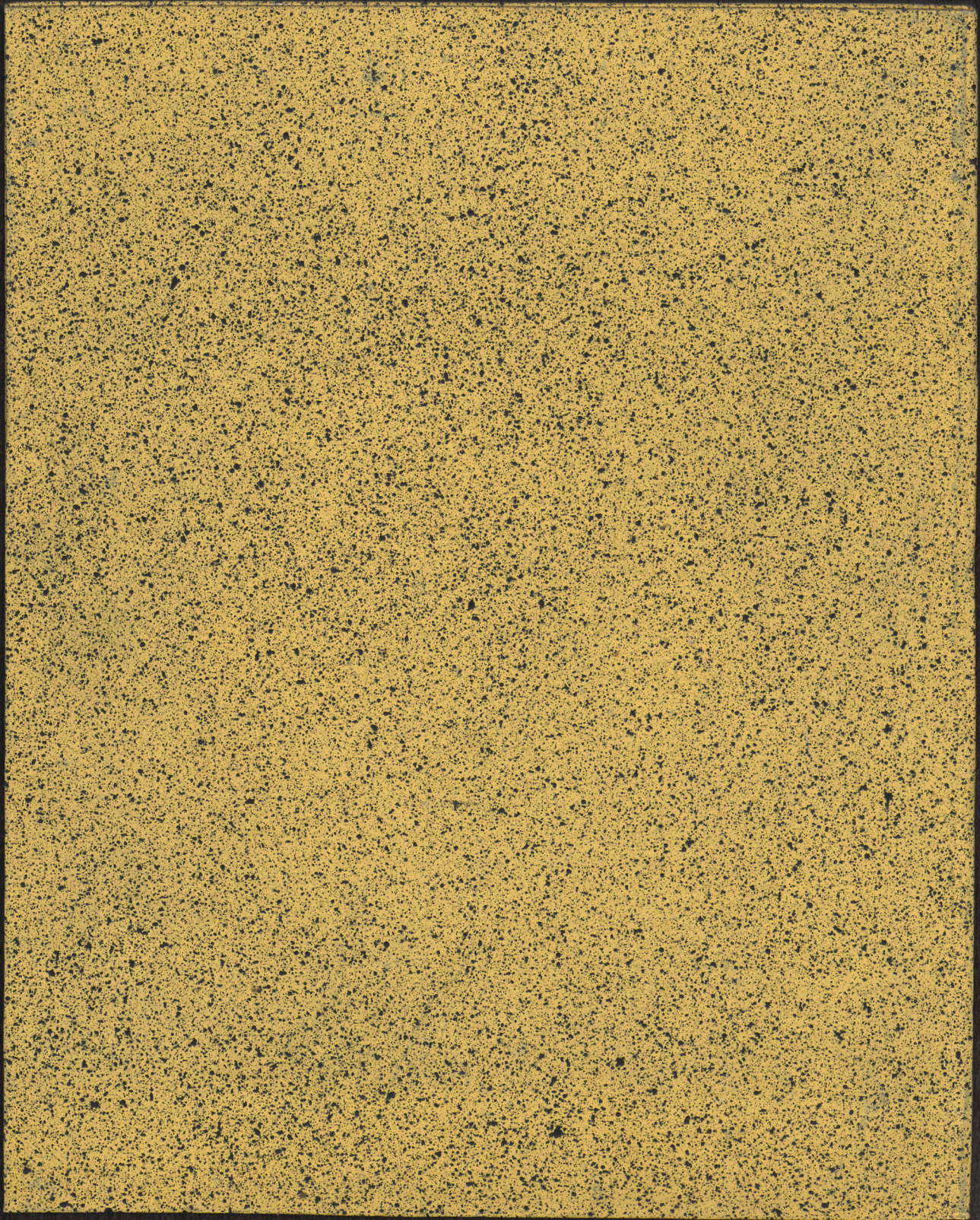
Ad Vos autem, CIVES ACADEMICI HONORATISSIMI!
mea se nunc speciatim convertit oratio. Quanti faciendum &
æstimandum sit, de quo hactenus disseruimus, Spiritus Sancti
testimonium, unumquemque Vestrùm, vel me tacente, arbi-
tror, agnoscere. Per illud enim de hæreditate salutis æternæ
certiores atque securi reddimur, siquidem filii bonorum pater-
norum hæredes fiunt. Quapropter & Apostolus noster: *Spiri-
tus, inquit, contestatur spiritui nostro, quod sumus filii DEI. Si verò
filii, etiam hæredes, hæredes quidem DEI, cohæredes autem Christi;
siquidem simul patimur, ut simul etiam glorificemur.* Quis autem no-
strùm est, qui non hæres cœlestium, à gratia divinâ nobis præ-
paratorum, bonorum fieri desideret? Quis non ad ineffabilem
illam & nunquam cessaturam gloriam adspiraret? Adspirare
verò ad eam rectè poterit nemo, nisi filius DEI. O felicem igitur,
atque beatum, cui de suâ filiatione Spiritus sancti testimo-
nium certum reddit! Certus enim sic est de filiatione suâ, ab
eâdemque dependente æternâ hæreditate. Sed caveamus,
oportet, ut ne peccatis tanto nos dono indignos præstemus ipsi.
Quandoquidem autem à nobis ipsis nullum in nobis excitare
spirituale bonum, aut ad illud quidpiam conferre valeamus,
sed omne id gratiosæ Spiritus S. operationi debetur; non hoc
solummodò Festo, sed omni tempore, & per vitam omnem,
illius à DEO nobis exoremus inhabitationem atque ductum,
cum Davide. *Psalm. CXLIII. 10* precatis: *Doceme, Domine! facere
voluntatem tuam; quia Tu DEus meus: Spiritus tuus
bonus me ducat in terra rectitudinis. Amen!*

P. P. Sub Sigillo Reſtorali Academico,
Fer. I. Pentecostes, d. 17. Maji, Anno MDCCXXXIX.

non theoreticâ, sed practicâ, consistentem requiri, dei
per charitatem efficacem. Sed hi extra præsentem tractat
nostram sunt, quibus de *compassivâ* Spiritus S. de fili
in filios DEI adoptione sermo est. Hic autem nimis a
quosdam agere cernas, qui, neminem filium DEI esse, a
se reputare posse, dicere non dubitant, nisi hoc Spiritu
testimonium intra se sentiat, & actuale illius capiat
mentum, discrimen fidei reflexæ & irreflexæ, firmæ ac
non attendentes. Certum equidem est, quorum est f
bustior, sapius testimonii hujus sensu frui & gaudere;
tem, quibus id non eo gradu, contingit, ut de eo glori
ant, eos omnes ab ipsa filiatione remove & exclude
licebit? Nonne potius, cum Paulo, *Rom. XI. 33. 34. 35.*
etiam occultas DEI vias agnoscere ac venerari, fas est, m
nos decebit? Non loquar de infantibus, quorum fides
flexa, nec adultorum gravioribus tentationibus obno
faciam mentionem, eos respiciens, qui verè credunt,
credere norunt, attamen infirmitatem atque tenuitat
suz ipsimet sentientes, & de eâ non sine animi dolore
tate conquesti. Num & eos ex filiorum DEI numer
demus, propterea, quod, se nullo testimonii Spiritus S.
suâ filiatione sensu gaudere, fatentur? Quis negare a
quoque devotè & ex animo, quantumvis debili trep
clamare: Abba, Pater! id quod Spiritus S. in illis op
omnino tribuendum, *Gal. IV. 6.* coll. *Zach. XII. 10.* eju
stimonii loco habendum. Dum enim nihil magis de
nihil tam aliud optant & anhelant, quam paternum
DEI affectum, & amoris effectus, nonne fides illorum
colligenda est? Per fidem autem filii DEI sunt, adeoqu
tus S. in illis testatur, tametsi testimonium illud in c
actu non sentiant aut experiantur. Absit igitur â nob
meritas, ut *videtur* iis omnibus denegemus, consequ
ab hæreditate salutis excludamus, qui de actuali te
Spiritus S. de sui adoptione intra se sensu, propter im
tem fidei suæ, gloriari non audent, & memores potiu
moniti Paulini, *Rom. XIV. 4. 10. 13.* Absit autem & ea
dentia, ut eos solos, & omnes quidem eos verè justifica
que filios ducamus atque pronunciemus, quos de tali

